

Mateja Jemec Tomazin, Katja Škrubej,
Grega Strban (ur.)

Med jasnostjo in nedoločenoostjo

Pravna terminologija v zgodovini,
teoriji in praksi

Matej Accetto, Tanja Fajfar, Richard Gamauf,
Karl Hendrickx, Vid Jakulin, Mateja Jemec Tomazin,
Marko Kambič, Janez Kranjc, Luka Mišič, Barbara Novak,
Marijan Pavčnik, Marko Petrak, Neža Pogorelčnik Vogrinc,
Grega Strban, Katja Škrubej, Mojca Žagar Karer

Ljubljana 2019

Med jasnostjo in nedoločnostjo

Beseda urednikov

Med jasnostjo in nedoločnostjo ali v čem se pravniki in jezikoslovci še (ne) razumemo?

Nikola Visković,¹ avtor dela *Jezik prava* (Zagreb, 1989), ki je vključeno med temeljno ali priporočeno literaturo pri več predmetih na ljubljanski Pravni fakulteti in z ugotovitvami katerega je doslej stopalo v svojih razpravah v dialog več slovenskih raziskovalcev (npr. Marijan Pavčnik, Katja Škrubej, Mateja Jemec Tomazin), povzame o problemu, nakazanem v naslovu naše monografije, relativno splošno sprejete ugotovitve svojih predhodnikov takole:

»Da bi lahko splošne pravne norme zadostile svojima skrajnima funkcijama,² morajo posedovati dve nasprotujoči si lastnosti: pomensko *preciznost* in pomensko *nedoločnost* ali fleksibilnost.« (Visković, 1989: 64; prev. K. Š.)

V nadaljevanju ta temeljni uvid razloži. K monosemiji, tj. k pomenski preciznosti, mora težiti jezik tistih splošnih pravnih

¹ Profesor teorije prava in države ter filozofije prava, v okviru katere se je intenzivno ukvarjal z vprašanjem jezika v pravu, pa tudi prevajalec iz španske (Miguel de Unamuno), čilenske (Pablo Neruda) in francoske (Comte de Lautréamont) književnosti v hrvaščino.

² Pomenska nedoločnost naj bi zadostila zahtevi po *popolnosti* zakonov, čemur je mogoče v izogib kazuistiki, tj. naštevanjem neskončnega števila možnih konkretnih primerov, zadostiti le z metodo abstrahiranja. Ta je historično gledano praviloma zahtevala tudi novo tvorjenko ali pa vsaj pomensko specializirano poimenovanje, vzeto iz splošnega pogovornega jezika. Pomenska preciznost pa naj bi služila v prvi vrsti splošni razumljivosti.

določb, katerih predmet urejanja so izrazito konfliktni odnosi (npr. socialna in davčna zakonodaja) ali najvišje vrednote (npr. privilegij zoper samoobtožbo v kazenskem postopku). Pri zelo kompleksnih, spremenljivih in nepredvidljivih razmerjih pa morajo normodajalci splošne določbe oblikovati pomensko nedoločeno, torej težiti k (potencialni) polisemiji, tj. k potencialni večpomenskosti.³ Poimenovanja, ki jih uporabimo v teh drugih primerih, na primer *javni interes*, *dobri običaji*, *vznemirjanje javnosti*, *nevarna stvar* ipd., pravi Visković (1989: 65), prevzamemo praviloma iz »čistega ali rekonstruiranega splošnega jezika«,⁴ ki se pomensko specializira. Za pomensko določnejša poimenovanja, tj. monosemična, pa praviloma uporabljamo specialne pravne termine, na primer *vacatio legis*, *dospelost* ipd. Določbe z monosemičnimi poimenovanji, izpeljuje Visković, naj bi bile v prid pravni varnosti, določbe z nedoločenimi pojmi, poimenovanimi z izrazi, prevzetimi iz splošnega jezika in pomensko specializiranimi, pa naj bi bile bolj v prid načelu pravičnosti.⁵ Okvir nedoločenega splošnega pojma nam namreč

³ Razmerje med poimenovanjem (formativom) in pojmom ni enoumno, enoznačno in predvsem ne končno, saj se izrazna in vsebinska stran jezika ne razvijata (nujno) skladno. Tako ne gre za le za paradigmatski pogled, pri katerem je v enem leksemu (če ostajamo v splošnem jeziku) združenih več pomenov. Zapisano v zakonodaji mora zagotavljati odprtost prek vsebovanosti pomenskih sestavin, ki omogočajo potencialno prepoznavo, saj se je tako mogoče izogniti taksativnemu naštevanju (konkretnih) primerov, pri čemer pa to ne opravičuje izhodiščne (namerne) nejasnosti.

⁴ Pri tem pa velja, da je prikaz jezika v sistemu pravzaprav abstrakcija. Slovar ponuja jezikovni opis na paradigmatski in sintagmatski ravni, slovarski opisi pa smejo in morajo biti le toliko določni, da omogočijo prepoznavo, niso pa primarno namenjeni določitvi posameznega, celo izločitvi iz množice. Iz tega nujno sledi, da je pomenska specializacija potencialno mogoča res za celotno besedišče, uresničena pa zgolj glede na poimenovalne potrebe v jeziku izbrane stroke.

⁵ Seveda tudi v tem primeru govorimo o sledenju načelu pravne varnosti, a ne na način, da bi predvidljivost zakonsko urejenega razmerja zahtevala zgolj eno možno rešitev *in abstracto*, pač pa da bi ga sodnik lahko prilagodil

šele omogoča, da pri konkretnem odločanju lahko vanj umestimo (»subsumiramo«) dovolj široko paleto konkretnih življenjskih primerov, ki so si med seboj v bistvenem podobni. Naj opozorimo, da je t. i. nedoločeni splošni pojem nujno konceptualiziran z relativno visoko stopnjo abstrakcije. Visković pri tem opozarja na paradoksalno situacijo, in sicer da so t. i. določnejši pravni pojmi, tj. tisti, poimenovani z izrazito monosemičnimi poimenovanji, državljanom manj razumljivi kot izrazi iz splošnega jezika, prevzeti v pravni jezik, s katerimi so poimenovani pomensko nedoločeni pojmi. Naj dodamo, da je paradoks, kot ugotavlja Katja Škrubej v razpravi Jezik prava kot socialnovrednostni privilegij, zgolj navidezen (Škrubej, 2001: 1146–1147). Državljan (jezikovni uporabnik) namreč specialnega pravnega termina ob prvem soočenju z njim najprej praviloma ne razume. Toda to je zanj spodbuda, da se o njem pouči pri strokovnjaku ali vsaj z uporabo specializiranih pravnih terminoloških priročnikov, zlasti slovarjev. Pri nedoločenih pojmi, poimenovanih z izrazi, ki jih državljan pozna iz splošnega pogovornega jezika, pa je učinek prevečkrat ravno nasproten, saj pozornosti nepoučenih državljanov pogosto uide, da je na prvi pogled znani izraz v pravnem kontekstu praviloma pomensko spremenjen. To pa jih zapelje v situacijo lažne zaverovanosti, da je »vse jasno«.

Posebej za krovno temo naše knjige pa je pomembna naslednja Viskovićeva ugotovitev. Prav v povezavi z navedeno (navidezno) paradoksalno situacijo sta se po njegovem mnenju razvili dve smeri, ki izhajata iz antinomičnih zahtev modernega racionalizma, in sicer po eni strani zahteva po »strokovnosti« in zahteva po »ljudskosti«, ki sta, kot poudarja Visković, šli vsaka po svoje v skrajnost. Prva namreč zahteva znanstveno rigoroznost pravnega jezika, kar naj bi zagotavljalo pravno varnost, druga pa vztraja pri razumljivosti jezika navadnim državljanom,

konkretni življenjski situaciji na način, da bi si bile možne rešitve *in concreto* v bistvenem podobne.

kar naj bi jim olajšalo sodelovanje v pravu in politiki, tj. sploh udejanjanje načela enakopravnosti.

Naj opozorimo, da je že ob začetku veljavnosti Občega državlanskega zakonika kot prvega civilnega zakonika moderne dobe pri nas njegov zadnji redaktor Franz Anton Felix von Zeiller leta 1812 izdal štiri zvezke komentarja. To je bil njegov zelo oprijemljiv in poveden odgovor na tri zahteve, za katere je v predgovoru h komentarju tako živo in prepričljivo zapisal, da jih je filozofija prava naložila zakonodajalcu kot (pre)zahtevne, saj vsem trem ni mogoče zadostiti hkrati v isti meri. Te so: popolnost zakonika, njegova kratkost in hkrati jasnost za navadnega državljana. Vse troje skupaj naj bi zagotavljalo pravno varnost. Za doseg prvih dveh je bilo namreč treba v procesu kodificiranja uporabiti domišljeno metodo abstrahiranja, kar pa je, četudi Zeiller pri tem ni šel v skrajnost, nujno pomenilo, da bo, prvič, tak pojem (tj. nedoločeni pojem, op. ur.) nerazumljiv navadnemu državljanu, hkrati pa bo, po njegovih lastnih besedah, tudi za poučenega sodnika še vedno omogočal polje »samovoljne presoje« (Zeiller 1811: 21–22) Vsekakor tudi njegove izkušnje v vlogi kodifikatorja prava *par excellence* iz prve roke samo potrjujejo Viskovićeve ugotovitve glede antinomije, ki je dobesedno vgrajena v idejo prava kot sistema. Vredno je omeniti še Viskovićevo opozorilo, da sta obe vrsti poimenovanj v pravu enako pomembni – tj. skupaj s poimenovanima dvema kategorijama pravnih pojmov – in da je treba stremeti k funkcionalnemu ravnotežju med strokovno preciznostjo in splošno razumljivostjo pravnega jezika. To pa naj bi bilo prvenstveno odvisno od področja, ki ga ta ureja.

Antinomija, ki jo Visković izpostavlja, je tesno povezana še z nečim. Zamišljanje prava kot koherentnega in v sebi sklenjenega »sistema«, ki se skozi čas (bistveno) ne spreminja, je torej zgodovinsko gledano šele posledica spremembe miselnosti in družbe v 18. stoletju, ki je s svojimi privzetimi ideali pod vplivom racionalistične filozofije težila k poenotenju in obliko-

vanju takšnih ustrojev, ki naj ne bi več dopuščali bistvenih izjem in odstopov od norme, temveč naj bi omogočali univerzalne in jasne rešitve. Posvojitev takšnega ideala kot samoumevno uresničljivega danes označujemo tudi s pojmom kodifikacijska ideologija (prim. Grossi, 2009: 63–64).

Jezik in jezikovni sistem

Vsaka slovnica in vsak slovničar skuša ujeti jezikovne ravnine in jezikovne pojave v urejen sistem. V slovenščini je tako knjižni (!) jezik predstavljen kot samostojen sistem že vse od prve slovnice slovenskega jezika, ki jo je izdal Adam Bohorič leta 1584.⁶ Poleg kategorialnih lastnosti jezika lahko že v prvih slovnica, v sodobnih pa še sploh, opazujemo sistemska opozorila k zavedanju o jezikovnem ravnanju v okoliščinah, ki se med seboj bistveno razlikujejo. Že motrenje našega lastnega jezika nam hitro pokaže, da drugačen jezik uporabljamo v krogu svoje družine in prijateljev in drugačnega z ljudmi, s katerimi smo v stiku prvič. Za pojme, ki jih sicer uporabljamo v svoji stroki, prav tako izbiramo drugačna poimenovanja, če imamo opravka z laikom ali v pogovoru s stanovskim kolegom. Nabor poimenovanj se spremeni tudi, če je pred nami strokovnjak, katerega prvi jezik ni slovenščina, ali morda strokovni kolega, s katerim vsak dan sodelujemo. Izbiro poimenovanj spremenimo celo, ko govorimo s slovenskim strokovnjakom, ki ni ožji specialist za področje, s katerim se ukvarjamo sami. Vse to so bolj ali manj zavestne izbire slehernega jezikovnega uporabnika, ki se kažejo v izbiri besed, skladenjskih struktur, celo stavčne intonacije,

⁶ Na portalu Slovenske slovnice in pravopisi (<https://fran.si/slovnice-in-pravopisi/>), ki ga je zasnoval in uredil Kozma Ahačič, so dostopni vsi doslej objavljeni pravopisi in vse doslej objavljene slovnice slovenskega jezika; zlasti veliko število slovníc (44) kaže na težnjo po urejanju sistema, ki pa ga je treba vedno znova uskladiti z dejanskim stanjem, zato nove slovnice in ne le nove izdaje.

in vendar v vseh naštetih primerih uporabljamo (le) slovenski jezik. Vse te jezikovnoplastne razlike v katerem drugem ali nam celo povsem tujem jeziku praviloma izbiramo veliko bolj zavestno kot v svojem prvem jeziku.⁷

Pravo je jezik že od nekdaj uporabljalo kot osnovno sredstvo nenasilnega sporazumevanja. Toda sporazumevanje lahko poteka tudi brez glasov. Pri tem ne smemo pozabiti na znakovni jezik, s katerim se v tej monografiji ne ukvarjamo posebej, odpira pa vrsto vprašanj, povezanih s pravico do rabe jezika in pravico do pravne varnosti, kar omogoča (ali naj bi omogočal) jezik. In prav o jeziku, ki so ga naslovniki mogli ali ga morejo razumeti, govori monografija pred vami. Dejanja so imela in še imajo v pravu zavezujočo moč, toda če jih ne opišemo (tudi) z besedami,⁸ so lahko pri slehernem jezikovnem uporabniku, še zlasti, če pri samem dejanju ni prisoten, razumljena drugače. Slovar na eni ali pravni predpis na drugi strani sta tista posrednika, ki zagotavljata ali vsaj skušata zagotavljati razumevanje prek določene stopnje abstrakcije.

Jezik je torej del vsakega od nas in z jezikom ubesedujemo stvarnost okoli sebe. Pri tem se gibljemo v okviru semiotičnega trikotnika, ki vzpostavlja razmerje med poimenovanjem,

⁷ *Prvi jezik* je nevtralnejše poimenovanje maternega jezika oziroma jezika, ki ga usvojimo v času primarne socializacije. *Drugi jezik* je jezik okolja, ki se razlikuje od maternega, npr. v dvojezičnih okoljih ali v to okolje priseljenih družinah.

⁸ Na tem mestu naj opozorimo na pomembno vprašanje t. i. jezikovnih dejanj oziroma performativa v pravu, čemur pa ni posebej posvečena nobena razprava v monografiji. Na ustreznih mestih njihovo izredno pomembno vlogo zlasti v času, ko je tudi v pravu prevladovala ustna komunikacija in je pisava igrala praviloma zgolj podporno vlogo, izpostavlja razprava Katje Škrubej. Zanimivo namreč je, da se je vse do danes tudi v slovenskem (pravnem) jeziku ohranilo nekaj diahrono pomensko stabilnih poimenovanj, ki so nastala neposredno kot rezultat potrebe poimenovanja prav takšnih jezikovnih dejanj, npr. *terjati* s prvotno pomensko motivacijo '(na glas) zahtevati'.

pojmom in realijo. To vedno dinamično razmerje določa terminologijo jezika katerekoli stroke in je tudi vzrok za preimеноvanja (formalne spremembe poimenovanj) skozi čas. Pojem sicer lahko ostaja bolj ali manj enak, toda njegova dejanska uresničitev se spreminja. Prav tako se lahko zgolj z glasovnim razvojem spreminja njegovo poimenovanje, celo če imamo v mislih nekaj tako banalnega, kot je »oblačilo za spanje«, ki je bilo v preteklosti v slovenščino prevzeto s sposojenim poimenovanjem *pidžama*, pozneje pa z danes nevtralnim *pižama*. V strokovni terminologiji je teh primerov še veliko več, npr. nedovršniška oblika *posojati* in *posojevati*, samostalniška zveza *služabni ljudje* (za nem. *Amtsleute*) in poznejši *uslužbenec* ali pa *terjanje*, tudi *tirjava* in poznejša *terjatev*.

Sámo poimenovanje tako ni najpomembnejše, saj je pomembnejša vsebina upovedenega. Kljub temu pa se moramo zavedati strukture jezika in predvsem tistega dela sistema, ki nam daje vodila, kako tvoriti novo poimenovanje, da ga bodo razumeli tudi drugi. Pri tem je treba upoštevati, da so (ljudske) etimologije terminov pravzprav lahko zavajajoče, saj tudi v splošnem jeziku o vsebini ne moremo sklepati zgolj na podlagi vidne korenske podstave. Zato je jezikovna zmožnost in usposobljenost na najvišji formalni ravni (tj. s šolanjem) v prvem jeziku tako pomembna, saj je na takšen način usposobljen strokovnjak bolje opremljen za tvorbo novih poimenovanj v svoji stroki, če se zanj pokaže potreba.

Jezik (bolj ali manj zavestne) izbire slehernega jezikovnega uporabnika zajema veliko ravni in kaže upoštevanje jezikovne norme, ki pogosto tudi ni zapisana (v slovnici). Izbira jezikovnih sredstev temelji na izbiri cilja, ki ga jezikovni uporabnik želi doseči z ubesedovanjem. Od govora in govorjenega besedila se razlikuje zapis, in sicer po več značilnostih – zaradi odsotnosti sogovornika avtor odziva na zapisano ne preverja sproti, vendar skuša naslovnikov odziv predvidevati, torej zapiše informacijo tako natančno, kolikor jo je naslovník po njegovi oceni zmožen

sprejeti. Pri tem seveda vsi izhajamo iz znanega načela, da je sleherno govorjenje, torej tudi pisanje kot zgolj oblika sporazumevanja, namerna dejavnost, zato z njo želimo nekaj doseči. Če je naslovnik znan, je vplivajnsko vlogo besedila mogoče izraziti tako, da avtor skuša vključiti tiste sestavine, za katere ve, da bodo naslovnika pritegnile (ali odbile, kar je le druga plat iste medalje), če je naslovnik splošen, torej nedoločen ali določen le pogojno, pa tvorec besedila izhaja iz sebe in vnaprej predvidi nekatere odzive, saj kljub vsemu želi, da bi bilo njegovo sporočilo slišano ali prebrano in sprejeto.

Prav to dokazuje, da tudi jezik stroke in znanosti še zdaleč ni tako samoumeven, da bi bil brez načrtnega usvajanja razumljiv vsakomur. Strokovni jezik namreč ni zgolj statistično nevtralen zbir najbolj pogostih terminov, povezanih v tipične skladske vzorce, ki v jeziku obstajajo. Strokovni jezik je tudi način posredovanja spoznanj in misli, kar kaže na začetku omenjeni Viskovičev pristop. Prav zaradi tega pa vsega ni mogoče ujeti v priročnike, zato bi uredniki radi posebej poudarili, da edinole sistematično spremljanje terminologije omogoča rabo (na novo) dogovorjenih in ustaljenih poimenovanj.

Skrb za jezikovni razvoj in strokovno terminologijo

V sodobnem času se vse bolj nekritično predpostavlja, da naj bi izdelovanje terminoloških slovarjev ali katerihkoli jezikovnih priročnikov lahko v celoti prevzeli računalniški programi, njihove izsledke pa naj bi uravnavala moč množic oziroma množičenje.⁹ Po mnenju zagovornikov tovrstnega pristopa naj bi le tako zagotavljali opis jezika, kakršen je (v resnici).¹⁰ Če bi to

⁹ *Množičenje* (ang. crowdsourcing) kot temeljna metoda pridobivanja sodelavcev pri projektih najrazličnejših vrst je vse pogosteje uporabljeno tudi v slovenskem prostoru.

¹⁰ V prihodnosti naj bi računalniški programi ponujali tudi vse več pravnega svetovanja.

morda še lahko privzeli kot izhodišče za večje jezike – npr. za angleščino (z vsemi njenimi svetovnimi različicami vred), prav tako za španščino in kitajščino s kritično množico govorcev, ki tvori strokovna in znanstvena besedila, obstaja pa tudi množica, ki želi sodelovati v množičnem sodobnem in internetnem (pre) oblikovanju strokovnega jezika –, pa je v slovenščini vsaj v primeru uravnavanja strokovnega jezika prek množičenja precej drugače. V slovenskem govornem prostoru ima namreč vsak posameznik, še toliko bolj pa vsak strokovnjak veliko večji (na bolj specializiranih področjih pa celo popoln) vpliv na celotni jezik stroke kot v prej omenjenih jezikih.

Marijan Pavčnik v razpravi *Jezikovnost prava* zapiše: »Pravnemu jeziku dajeta svojevrsten ton in zagon jezik ustave in jezik zakonov (glej Igličar 1994: 36–39). Prelepo bi bilo in naivno romantično zveniti (glej Visković 1989: 8–9), da morajo biti ustava in zakoni pisani ustrezno normi knjižnega jezika in upoštevajoč vsakokratnega naslovnika. Predmet pravnega urejanja je strokovno preveč zahteven in notranje preveč sestavljen, da bi bil lahko dostopen vsakomur.« Pravo »nedostopnost« besedila pravzaprav povzročajo in ustvarjajo predvsem termini, ki ubesedujejo pojmovni sistem stroke, tega pa nepravniki ne poznajo, o čemer smo obširneje pisali že v prvem razdelku.

V času nastajanja monografije se je večkrat pokazalo, kako pomembna je odgovornost strokovnjaka pri rabi terminologije. Doslednost pri rabi enega poimenovanja za isti pojem naslovniku (pravniku in nepravniku) omogoča dešifriranje in gradnjo pojmovnega sistema, zato so uredniški terminološki posegi v besedilo pomembni do te mere, da preverijo, kateri pojem je poimenovan. Spet je treba poudariti, da sleherni pojem dojemamo v okviru semiotičnega trikotnika – (1) pojem, torej vsebina, (2) poimenovanje, torej v besedotvorni vzorec ujet niz glasov (fonemov), ki tvorijo besedo slovenskega jezika, in (3) referenca, ki upovedano poveže z realnimi primeri. Zato seveda ni vseeno, katero poimenovanje pripišemo kateremu pojmu in

katero referenco izberemo. Tega tudi sicer v vsakdanjem jeziku ne počnemo zavestno. Naj nam bo na tem mestu dovoljena plastična primerjava. Na termin lahko v sleherni stroki gledamo kot na otroke, ki so dobili ime s premišljenim aktom poimenovanja. Zato imen ne spreminjamo kar tako. Referenca pa se lahko spreminja podobno, kot se z odraščanjem spreminjajo otroci. Vsekakor mora biti vsakomur jasno, da niz znakov *m*, *i*, *z*, *a* ne more v enem trenutku označevati dela pohištva, ki ga uporabljamo za uživanje obrokov, v drugem pa pohištva, namenjenega spanju in počitku, četudi se konkretnost spreminja, kadar prenovimo bivališče in zamenjamo dotični kos. In tako spreminjamo in prenavljamo tudi jezik.

V jeziku stroke naj bi nova poimenovanja vpeljevali (zlasti) za nove pojme in v monografiji lahko preučujemo primere poimenovalnih potreb na nekaterih specializiranih področjih prava. V poglavju Neže Pogorelčnik Vogrinc lahko na primer beremo, kako je poimenovanje za *alternativno reševanje sporov* vplivalo tudi na vsebino pojma. Spreminjajo se namreč oblike ARS, torej reference. V poglavju Barbare Novak opazujemo željo po določitvi najustreznejšega poimenovanja, ki bi vključevalo *vsa* razmerja v družini, zato avtorica piše o *članih družinskih razmerij*. Iz poglavja Luka Mišiča izvemo, da je težnja po sistematičnosti poimenovanj v slovenščino poleg že uveljavljenega termina *mehko pravo* prinesla tudi potrebo po poimenovanju nasprotja v terminološko gospodarni obliki *trdo pravo*. Iz vseh teh primerov lahko zelo jasno vidimo, da je poimenovalna funkcija jezika nekaj, kar nikoli ne počiva. Ob tem pa moramo znova jasno poudariti, da težav z vsebino pojma ali težav z referenco, na katero se nanaša, ne moremo odpraviti zgolj s spremembo ali zamenjavo poimenovanja. V tem pogledu je moč jezika omejena.

Enopomenskost se danes zdi romantični ideal. Poimenovanja za nove pojme tvorimo tudi na novo, še pogosteje pa se to zgodi z metaforičnim prenosom, rabo istega poimenovanja

za drug pojem na drugih strokovnih področjih, poleg tega pa pogosto pripišemo strokovni pomen izrazom iz splošnega jezika, npr. *otrok* v pravu postane tudi oseba, ki nima poslovne sposobnosti, in ne le človeško bitje, ki še odrašča. Prav tako je vsako *darilo*, četudi po vrednosti malenkost, ki jo prinesemo nekomu, pravzaprav vrsta pogodbe. Podobnih primerov je neskončno veliko. Uporabniki jezika ne moremo poznati vseh strok, zato je tako pomembno, da obstajajo ustrezni terminološki viri, s katerimi spoznamo pojme stroke, četudi poimeno-vane v jeziku, ki ga uporabljamo in za katerega smo prepričani, da ga poznamo in obvladamo.

Zavedati se je treba, da je preučevanje terminologije vedno mogoče le v izbranem časovnem obdobju, saj je predstavitev v pojmovnem sistemu mogoča le sinhrono, po drugi strani pa lahko opazujemo diahroni razvoj pravne terminologije, zato smo uredniki tudi izbrali tak naslov monografije. Pravno terminologijo, njen razvoj in njene značilnosti avtorji opazujemo v poglavjih, ki so združena v tri dele.

V prvem delu z naslovom *Potovanja k jasnosti* avtorji v petih poglavjih spregovorijo o jeziku pravne stroke v preteklosti in njenem dojemanju takrat in danes.

Katja Škrubej v razpravi *Slovenska pravna terminologija pred dobo modernih kodifikacij in spremembe v 19. stoletju* utemelji nastanek pravne terminologije v diahrono stabilnem domačem pomenotvornem okolju in argumentirano odpravi nekatere stereotipe o njenih začetkih, ki so še vedno živi tudi v strokovnih krogih. Marijan Pavčnik v poglavju *Jezikovnost prava* opozori na nekatere temeljne zahteve, ki bi jih morali upoštevati in spoštovati pišoči, da bi bil lahko pravni jezik razumljiv, a hkrati še vedno strokovno natančen in precizen. Mateja Jemec Tomazin v poglavju *Razvoj slovenske pravne terminologije – slovarski opis* opozarja na predstavitev pravne terminologije preteklih obdobj v slovarju in zahteve, ki jih mora tak slovarski vir vsebovati, da zadosti pričakovanjem na-

slovnika. Marko Petrak v poglavju *Latinitas iuridica in evropski pravni jezik* opisuje vlogo in vpliv latinščine na preteklo in sodobno pravno terminologijo. Prvi del zaključuje Richard Gamauf s privlačnim in provokativnim razmišljanjem *Lost without translation*, v katerem nakazuje na zapletenost tega besedila in pomembne odločitve, ki so jih sprejemali snovalci *Občega državljskega zakonika*.

Drugi del monografije je poimenovan *Gradniki jasnosti in mejniki nedoločnosti*, saj vsebuje poglavja, v katerih avtorji izpostavljajo terminološka vprašanja na posameznih pravnih področjih.

Barbara Novak v poglavju *Jezikovne in vsebinske dileme pojma članov družinskih razmerij* utemeljuje rabo novega poimenovanja in pojma na področju družinskega prava. Vid Jakulin v poglavju *Pravo, jezik in prevajanje kazenskopravnih besedil* opozarja na načelna vprašanja prevajanja terminologije v kazenskem pravu. Grega Strban v poglavju *Terminološke zagate pri vsebinskem razlikovanju izrazov v pravu socialne varnosti* opisuje primere napačne rabe terminov, ki so posledica blizu-zvočnosti nekaterih poimenovanj v pravu socialne varnosti. Luka Mišič se v poglavju *Mehko pravo in terminologija javnih služb EU* ukvarja s primeri terminov, ki so zaradi svojega v prvi vrsti političnega izvora in nadnacionalne veljave pogosto tudi napačno interpretirani v državah članicah, za katere sprejeta ureditev velja. Neža Pogorelčnik Vogrinec pa v poglavju *Terminološki izzivi na področju alternativnega reševanja sporov* opozarja na pogost pojav potrebe po spremembi uveljavljenega termina v stroki, ker naj bi se vsebina pojma natančneje izoblikovala z rabo. Zadnji prispevek v tem delu monografije je poglavje *Težave in rešitve pri oblikovanju slovenske terminologije v Evropski uniji*, v katerem Tanja Fajfar predstavlja konkretne nasvete pri slovenjenju novih poimenovanj za nove pojme prava EU.

Tretji del monografije nosi naslov *Večno nihanje med nedoločenostjo in jasnostjo*. Uredniki poudarjamo, da napotkov

za umiritev nihala, razen štirih temeljnih terminoloških načel, ki sledijo, tudi ta monografija ne more in noče dajati.

Janez Kranjc v zanimivem razmišljanju *Nekaj misli o po-uku tuje pravne terminologije ter razumevanju in prevajanju tujejezičnih pravnih besedil* poudarja pomen razumevanja in poznavanja tako prava kot jezika, ki sta pri tem delu neločljivo povezana. Marko Kambič v poglavju *Prevajanje zgodovinskih in sodobnih pravnih besedil* kritično oceni nekatere prevode nepravnikov, ki ne prepoznajo pravnih pojmov pri prevajanju pravnozgodovinskih besedil. Karl Hendrickx ponuja vpogled v možno rešitev študija prava in jezika, kakor so se ga lotili v Belgiji, v poglavju *Od pravilnosti k jasnosti – od enkratnega predmeta do učne poti*. Mojca Žagar Karer v poglavju *Pravna terminologija v terminološkem slovarju* predstavlja temeljno terminološko delo za slovensko pravno stroko – *Pravni terminološki slovar*, ki je izšel leta 2018. Tretji del monografije pa zaključuje razmišljanje Mateja Accetta s provokativnim naslovom *Pravo polje, jezik na njem kramp, lopata?*

Uredniki želimo poudariti, da večina avtoric in avtorjev te monografije že vrsto let uspešno sodeluje v okviru raziskovalnega programa, ki ga financira Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in je namenjen prenosu pravne terminologije evropskega prava in prava Evropske unije v slovenščino. Program *Vključevanje pravnega izrazja evropskega prava v slovenski pravni sistem (P5-0217)* v partnerstvu med Pravno fakulteto Univerze v Ljubljani in Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti predvsem zaradi razvijajočega se in dinamičnega torišča raziskave poteka že dobrih deset let. Monografije, ki je pred vami, ne bi bilo brez začetne ideje Marka Kambiča in neizmerno požrtvovalnega dela Luke Mišiča, za kar se jima najtopleje zahvaljujemo.

Za popotnico

»V današnjem času, ko ni več povsem nenavadna zahteva, da se (promisorična, tj. obljubna) prisega *podpiše*, morda ob tem kdo vseeno še uvidi, da je s tem [tj. z zapisanim] izgubljeno nekaj bistvenega.«¹¹ Toda sleherna *zapisana* beseda – vprašanje je, kaj se bo zgodilo z digitalnimi zapisi in pretvorbami v računalniški jezik, ki so zaradi razvoja programske opreme že po nekaj letih lahko neberljivi¹² – ostaja in prav zato je pomembno, da z njo ravnamo odgovorno. V ta namen bi uredniki radi poudarili štiri temeljna terminološka načela (omenjena v več poglavjih), ki so po našem mnenju najboljši približek tako zelenih praktičnih »napotkov« za tvorbo novih poimenovanj, četudi ta jezikovnih sprememb, ki vedno odražajo globlje družbene procese z njim lastno življenjsko dinamiko, del česar so seveda tudi nove konceptualizacije in z njimi nove poimenovalne potrebe, ne morejo nikdar povsem do konca predvidljivo uokviriti:

1. *načelo ustaljenosti*, ki nas zavezuje, da uporabljamo uveljavljene termine in pojmov ne preimenujemo brez pravega razloga,
2. *načelo gospodarnosti*, ki krajšim terminom daje prednost pred daljšimi, saj so ti podvrženi spreminjanju,
3. *načelo jezikovnosistemske ustreznosti*, s katerim omogočimo pregibanje besed po dogovorjenih slovničnih in pravopisnih pravilih, in
4. *jezikovnokulturno načelo*, po katerem imajo domača poimenovanja prednost pred tujimi.

Na koncu ne gre drugače, kot da si vzamemo k srcu besede glavnega urednika zbirke Pravna obzorja Marijana Pavčnika – brati je treba več leposlovja, da bomo usvojili tudi jezik, ki ni

¹¹ Glej Škrubej prvo poglavje v monografiji.

¹² V slovenskem prostoru za trajnost hranjenja jezikovnih virov skrbi repozitorij Clarin.si (<http://www.clarin.si/info/o-repozitoriju/>).

le jezik znanosti, ampak jezik, v katerem živimo. Tako bomo lahko uporabili poimenovanja, ki bodo primerna, inovativna in ne bodo samo potencialno, tj. besedotvorno možna, čeprav bodo bičala človeško uho. Le tako bo jezik ostajal mlad in ohranjal igrivost, ki ga dela zanimivega in privlačnega.

Mateja Jemec Tomazin, Katja Škrubej, Grega Strban

Kazalo

Beseda urednikov	5
-------------------------------	---

POTOVANJA K JASNOSTI

<i>Katja Škrubej</i> : Slovenska pravna terminologija pred dobo modernih kodifikacij in spremembe v 19. stoletju	25
<i>Marijan Pavčnik</i> : Jezikovnost prava	87
<i>Mateja Jemec Tomazin</i> : Razvoj slovenske pravne terminologije – slovarski opis	111
<i>Marko Petrak</i> : Latinitas iuridica in evropski pravni jezik	131
<i>Richard Gamauf</i> : Lost without translation?	151

GRADNIKI JASNOSTI IN MEJNIKI NEDOLOČENOSTI

<i>Barbara Novak</i> : Jezikovne in vsebinske dileme pojma članov družinskih razmerij	165
<i>Vid Jakulin</i> : Pravo, jezik in prevajanje kazenskopравnih besedil	191
<i>Grega Strban</i> : Terminološke zagate pri vsebinskem razlikovanju izrazov v pravu socialne varnosti	211
<i>Luka Mišič</i> : Mehko pravo in terminologija javnih služb EU	247
<i>Neža Pogorelčnik Vogrinc</i> : Terminološki izzivi na področju alternativnega reševanja sporov	273

<i>Tanja Fajfar</i> : Težave in rešitve pri oblikovanju slovenske terminologije v Evropski uniji	303
--	-----

VEČNO NIHANJE MED NEDOLOČENOSTJO IN JASNOSTJO

<i>Janez Kranjc</i> : Nekaj misli o pouku tuje pravne terminologije ter razumevanju in prevajanju tujejezičnih pravnih besedil	329
<i>Marko Kambič</i> : Prevajanje zgodovinskih in sodobnih pravnih besedil	345
<i>Karl Hendrickx</i> : Od pravilnosti k jasnosti – od enkratnega predmeta do učne poti	369
<i>Mojca Žagar Karer</i> : Pravna terminologija v terminološkem slovarju	383
<i>Matej Accetto</i> : Pravo polje, jezik na njem kramp, lopata? . .	407

Between Clarity and Indeterminacy: Legal Terminology in History, Theory and Practice (Summaries)	435
---	-----

Imensko kazalo	455
---------------------------------	-----

Stvarno kazalo	463
---------------------------------	-----

O avtorjih	483
-----------------------------	-----

O avtorjih

Dr. Matej Accetto je sodnik na Ustavnem sodišču Republike Slovenije in izredni profesor za evropsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Jezik ima rad, besede nagovarja, z ločili se spogleduje. A se pri tem skuša zavedati, da je jezik le sredstvo, ne cilj, in da za njegovo rabo jezika vedno stoji človek: študent (redno predvsem v predavalnicah v Ljubljani in Lizboni), bralec (predvsem v razpravah o pravu Evropske unije in vlogi sodišč), sogovornik (na različnih konferencah in strokovnih srečanjih) ali naslovník pravnih norm (pri odločanju in razlogovanju v vlogi ustavnega sodnika). Vesel je, kadar se sredstvo izkaže kot učinkovito za dosego cilja.

matej.acchetto@pf.uni-lj.si

Dr. Tanja Fajfar je raziskovalka v Terminološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Sodeluje pri izdelavi terminoloških slovarjev agronomije, kamnarstva in tifoldopedagogike. Njeno osrednje raziskovalno področje je pravna terminologija. Je ena od glavnih urednikov Pravnega terminološkega slovarja (2018), s terminološkimi in terminografskimi nasveti pa sodeluje pri nastajanju slovarja terminologije v Evropski uniji. O tej temi je objavila monografijo Terminologija v Evropski uniji (2017). Pripravlja tudi odgovore na terminološka vprašanja, ki prispejo v terminološko svetovalnico na

Terminologišču, spletnem mestu Terminološke sekcije, katerega sourednica je.

tanja.fajfar@zrc-sazu.si

Dr. Richard Gamauf je izredni profesor rimskega prava, zaposlen na Inštitutu za rimsko pravo in antično zgodovino Univerze na Dunaju. Po zaključku študija prava na Pravni fakulteti Univerze na Dunaju je leta 1992 pridobil naziv doktorja pravnih znanosti. Je avtor številnih doma in v tujini objavljenih znanstvenih prispevkov ter prejemnik nagrade Premio Kupiszewski, podeljene v okviru petega Premio internazionale romanistico Gerard Boulvert (Neapelj, 2001). Leta 2004 je kot gostujoči profesor deloval na Univerzi Loyola v New Orleansu. Pri svojem raziskovalnem delu se osredotoča na rimska pravna besedila kot socialnozgodovinske vire, pravo v rimski literaturi in pravne aspekte rimskega suženjstva.

richard.gamauf@univie.ac.at

Dr. Karl Hendrickx je lingvist na belgijskem računskem sodišču in profesor na Univerzi v Antwerpnu ter KU Leuven, kjer uči pravno pisanje. Po zaključenem študiju nemškega jezika in literature na KU Leuven je nadaljeval s študijem na Univerzi v Hullu, kjer je pridobil drugi magisterij iz angleške literature. V doktorski disertaciji je analiziral jezikovne nepravilnosti normodajnih predlogov, na katere v svetovalnih mnenjih opozarja belgijski Državni svet. Je avtor številnih monografij in drugih prispevkov o nizozemskem pravnem jeziku. Redno sodeluje pri usposabljanju javnih uslužbencev in sodnikov.

hendrickxk@ccrek.be

Dr. Vid Jakulin je redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer predava materialno kazensko pravo in gospo-

darsko kazensko pravo. Poleg rednega raziskovalnega in akademskega dela na fakulteti je vključen tudi v nekatere raziskovalne in strokovne projekte izven fakultete. Bil je član skupine strokovnjakov, ki je pripravila osnutek Kazenskega zakonika Republike Slovenije (KZ-1). Je tudi ekspert Sveta Evrope in Evropske unije za kazensko in gospodarsko kazensko pravo.

vid.jakulin@pf.uni-lj.si

Dr. Mateja Jemec Tomazin je doktorica jezikoslovja in znanstvena sodelavka na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Od leta 2018 vodi Jezikovnotehnološki razvojni center, ki se ukvarja zlasti z digitalizacijo jezikovnih virov. Kot ena od glavnih urednikov je sodelovala pri Pravnem terminološkem slovarju (2018). Kot urednica vodi delo tudi pri pravnozgodovinskem slovarju in davčnem slovarju, kot sourednica pa pri terminološkem slovarju agronomije. Raziskovalno se ukvarja z metaforičnostjo terminoloških poimenovanj, frazeologijo v strokovnem jeziku in glagoli v terminologiji. Je članica Terminološke komisije pri Mednarodnem slavističnem komiteju, sourednica zbirke Terminologišče in članica uredniškega odbora Terminološke svetovalnice.

mjt@zrc-sazu.si

Dr. Marko Kambič je izredni profesor za rimsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Po krajšem stažu v Arhivu Republike Slovenije se je leta 1989 zaposlil na katedri za pravno zgodovino in rimsko pravo ljubljanske Pravne fakultete. Osnovno področje njegovega znanstvenega zanimanja je recepcija rimskega prava, podrobneje pa se je ukvarjal tudi z rimskim odškodninskim pravom, razvojem občinske avtonomije in zgodovino kazenskega prava. Je član Société »Fernand de Visscher« pour l'Histoire des Droits de l'Antiquité, ustanovni

član Društva za preučevanje 18. stoletja in član International Society for Eighteenth-Century Studies.

marko.kambic@pf.uni-lj.si

Dr. Janez Kranjc je zaslužni profesor Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Na Pravnih fakultetah Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru je predaval predmet rimsko pravo, na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani pa vrh tega tudi predmet nemška pravna terminologija. Raziskovalno se je ukvarjal z različnimi vprašanji rimskega prava, pravne terminologije in pravne zgodovine ter z latinskimi (pravnimi) reki.

janez.kranjc@pf.uni-lj.si

Luka Mišič je mladi raziskovalec in asistent za delovno pravo in pravo socialne varnosti na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je z odliko magistriral leta 2015. Kot gostujoči raziskovalec je v letih 2017 in 2018 gostoval na Inštitutu za socialno pravo pri KU Leuven in Inštitutu Max Planck za socialno pravo in socialno politiko v Münchnu. Ukvarja se predvsem s pravno ureditvijo socialnih zavarovanj, socialnih javnih služb ter socialne zaščite v Evropski uniji.

luka.misic@pf.uni-lj.si

Dr. Barbara Novak je redna profesorica za civilno in gospodarsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, dolgoletna članica Sveta za otroka in ekspertne skupine Stokovnega sveta za družino pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, članica strokovne skupine pri CEFL (Commission on European Family Law), članica ECTIL (European Centre of Tort and Insurance Law, Dunaj) v partnerstvu z Inštitutom za evropsko odškodninsko pravo pri Avstrijski akademiji znanosti (Institute for European Tort Law of the Austrian

Academy of Sciences), dopisna članica Centra za družinsko pravo v Cambridgeu (Cambridge Family Law Centre), članica mednarodnega uredniškega odbora revije FamRZ (Zeitschrift für das gesamte Familienrecht), članica Znanstvenega združenja za družinsko pravo (Wissenschaftliche Vereinigung für Familienrecht e. V., Bonn), članica delovne skupine Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri pripravi novele Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih leta 2004 in pri pripravi nove družinske zakonodaje, avtorica številnih znanstvenih prispevkov in monografij, v rednem sodelovanju z mednarodnimi ustanovami (Universität Regensburg, Ludwig-Maximilians-Universität München, Katholieke Universiteit Leuven, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Union Internationale du Notariat Latin – Commission des Affaires Européennes et de la Méditerranée, Universität Osnabrück, Deutsches Jugendinstitut e. V., Georg-August-Universität Göttingen).

barbara.novak@pf.uni-lj.si

Dr. Marijan Pavčnik je doktor pravnih znanosti in redni profesor za filozofijo in teorijo prava in države na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Domala dve leti je bil štipendist Humboldtove ustanove. Leta 2001 je prejel Zoisovo nagrado za vrhunske dosežke na področju prava. Leta 2003 je bil izvoljen za izrednega, leta 2009 pa za rednega člana SAZU. Od leta 2010 je član Evropske akademije (Academia Europea). Leta 2012 je postal mednarodni dopisni član Inštituta Hans Kelsen na Dunaju. Od marca 2017 je sodnik Ustavnega sodišča RS. Ureja knjižni zbirki Pravna obzorja (od leta 1994) in Scientia/Iustitia (od leta 2003). Nekaterne knjižne objave: Zloraba pravice (1986), Juristisches Verstehen und Entscheiden (1993), Leksikon Pravo, 2. izd., ur. in soavtor (2002), Auf dem Weg zum Maß des Rechts (2011), Argumentacija v pravu, 3. izd. (2013), Teorija prava, 5. izd. (2015), Čista teorija prava kot izziv/Reine

Rechtslehre als Anregung (2015), Iskanje opornih mest (2017), Zakonsko (ne)pravo, ur. in soavtor (2018).

marijan.pavcnik@pf.uni-lj.si

Dr. Marko Petrak je redni profesor in predstojnik Katedre za rimsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Zagrebu. Po zaključenem študiju prava in študiju filozofije je na Pravni fakulteti Univerze v Zagrebu leta 1997 magistriral iz civilnega, leta 2003 pa doktoriral iz rimskega prava. Leta 2005 se je postdoktorsko usposabljal na Centro di studi e ricerche sui Diritti Antichi Univerze v Pavii. Pri raziskovalnem delu se ukvarja z rimskim, zasebnim in kanonskim pravom ter pravno zgodovino. Je član številnih uredniških odborov, med drugim zbirke Studies in the History of Private Law in revije Legal Roots. Od leta 2009 je recenzent European Science Foundation, od leta 2016 pa član njenega College of Experts Reviewers. V dveh mandatih je opravljal funkcijo prodekana Pravne fakultete Univerze v Zagrebu.

mpetrak@pravo.hr

Dr. Neža Pogorelčnik Vogrinc je leta 2009 z odliko diplomirala na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Najprej se je zaposlila kot sodniška pripravnica na Višjem sodišču v Ljubljani, nato pa je bila izbrana za mlado raziskovalko na Katedri za civilno pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, kjer je leta 2014 z odliko doktorirala. Je avtorica znanstvene monografije Začasne odredbe v civilnih sodnih postopkih. Zaposlena je kot asistentka za civilno in gospodarsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer na Katedri za civilno pravo sodeluje pri izobraževalnem in raziskovalnem delu na področju civilnega procesnega prava.

neza.pogorelcnik@pf.uni-lj.si

Dr. Grega Strban je redni profesor in dekan Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Specialistični študij je z odliko zaključil na Univerzi v Cambridgeu, magistrski študij pa z oceno *magna cum laude* na KU Leuven. Je zunanji korespondent Inštituta Max Planck za socialno pravo in socialno politiko v Münchnu, predsednik Društva za delovno pravo in socialno varnost ter član izvršnega odbora Mednarodnega združenja za delovno pravo in pravo socialne varnosti (Ženeva), podpredsednik Evropskega inštituta za socialno varnost (Leuven) in podpredsednik Sodnega sveta RS. Je koordinator evropskega projekta MoveS, član več uredniških odborov ter avtor knjig in številnih člankov. Opravil je pravniški državni izpit. Prejel je nagrado Roger Dillemans Award for Excellence in Social Security (KU Leuven, 2004) in priznanje Zveze društev pravnikov Slovenije za mladega pravnika leta 2001. Je tudi prejemnik nagrade za izkušene raziskovalce fundacije Alexandra von Humboldta (od 2010).

grega.strban@pf.uni-lj.si

Dr. Katja Škrubelj je doktorica pravnih znanosti in izredna profesorica za pravno zgodovino na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Na Filozofski fakulteti je študirala zgodovino in primerjalno jezikoslovje indoevropskih jezikov. Zlasti v prvem raziskovalnem obdobju se je posvečala raziskovanju najstarejše slovenske pravne terminologije (Ritus gentis Slovanov v vzhodnih Alpah. Model rekonstrukcije pravnih razmerij na podlagi najstarejšega jezikovnega gradiva, 2002), v drugem pa pluralizmu vrst prava po načinu nastanka v pravni zgodovini (Pravo v zgodovini s poudarkom na razvoju na današnjem slovenskem prostoru, 2007). Enoletno postdoktorsko izpopolnjevanje je opravila na University of Michigan School of Law (Ann Arbor), na podlagi raziskovalnih štipendij pa se je izpopolnjevala tudi v Würzburgu (DAAD) in večkrat na Inštitutu Max Planck za evropsko pravno zgodovino v Frankfurtu, kjer je bila leta 2015

izbrana za gostujočo raziskovalko na podlagi projekta »Legal spaces of the Alps-Adriatic Region«. Od leta 1998 sodeluje pri pripravi pravnozgodovinskega slovarja.

katja.skrubej@pf.uni-lj.si

Dr. Mojca Žagar Karer je znanstvena sodelavka na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, kjer je od leta 2012 vodja Terminološke sekcije. Kot soavtorica ali sourednica je sodelovala pri Gledališkem terminološkem slovarju (2007), Terminološkem slovarju avtomatike (2014, 2018) in Pravnem terminološkem slovarju (2018). Raziskovalno se ukvarja s terminologijo, zlasti z metodologijo terminološkega dela. Leta 2011 je izšla njena monografija Terminologija med slovarjem in besedilom: analiza elektrotehniške terminologije. Je članica Terminološke komisije pri Mednarodnem slavističnem komiteju, članica širšega sestava Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU, članica uredniškega sveta Slovarja slovenskega knjižnega jezika (eSSKJ), članica koordinacijskega odbora Historičnega seminarja in uredniškega odbora publikacije Historični seminar, sourednica zbirke Terminologišče, članica uredniškega odbora portala Fran in članica uredniškega odbora Terminološke svetovalnice.

mojca.zagar@zrc-sazu.si